

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobirnați”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Mișelia ortăciei Lukács-Tisza!

Au găsit ciocanul cu care să dea în capul poporului român, furându-i dreptul de vot!

Foile de Sîmbătă (29 lun. n.) ne aduc din Pesta o știre de cea mai îngrijitoare în sămănătate pentru noi! Guvernul Lukács ortăcit cu Tisza, a iscodit acea apucătură mișelească politică, prin care, chiar aducându-se legea de vot așa zis „universală”, — pe Româniilor noștri dela sate să-i poată ținea departe de urna de votare, maimuții de jumătate!

Iaca de ce e vorbă:

Legea nouă de vot e sililit în urmă guvernul s'o aducă, căci i-s'a cerut cu stăruință strigătoare și strîmtoătoare, de partidele din împotrivire (opozitie) și și dela Viena.

O încurcă ei cu minciuna de 6 ani de zile, decînd o făgăduiseră Vienei, fără să-și fi împlinit făgădușul. Acum în toamnă o vor aduce totuși.

O aduceau și mai de mult, de nu era o singură și mare pedecă: ne amurile nemaghiare din țară, și în deosebi noi Româniilor, de cari au groază să nu cumva, prin o lege cinstită de vot, să ajungem la prea mare putere și în sămănătate, în comune, la sate și orașe, la comitate și la alegerile de deputați! Și pîrghia care ne-ar ridica și ne-ar da puterea, ar fi dreptul de vot, în temeiul căruia ai cuvînt la comună, la comitat, și față de dieta țării.

Acesta le era lor mereu cuiul în cap: cum să dregă lucrurile, ca noua lege să dea drept larg poporului ungueresc, dar cît mai puțin poporului românesc?!

Să bage restrîngerii în legea însăși, nu le prea vine la socoteală, că-i vede lumea mare și-i judecă. Ba poate nici Domnitorul nu le-ar da învoirea. Că au cercat ei să pună în lege, că votul să leagă de aceea, — să știți

ceti și scrie unguerește! Dar să vede că tot nu au putut trece cu obrăznicia asta.

Cei din Viena, așa gîndim, deși toate le fac pe voia Ungurilor, de numai coarne de aur nu le pun ei înșiși în cap, — asta una nu le-au făcut'o. Că prea ar fi brutală lovitură dată popoarelor nemaghiare, atît de credincioase tronului, ca chiar pumnul tronului să le împingă așa de spate, prin o astfel de lege, spre staulul maghiarizării!

Dar gîndul mișelească n'a ieșit din capetele ministrilor maghiari, ci, dacă de sus li-s'a pus pedecă în privința asta, apoi și-au tot bătut capul, cum să afle ei alt modru prin care totuși să pună acest ghilț al politiceii tălăhărești, în gîtul popoarelor nemaghiare din țară!

Și l'au aflat! Iată cum:

Ministrul de culte (peste biserici și școale), a dat zilele astea o poruncă circulară cătră toți inspectorii școlari, în care le spune următoarele:

În înțelesul §-ului 7. al legii școlare din 1908 (art. 46.) fiecare susținător de școală populară, e dator să dea fiecăruia care a sîrșit toate cele 6 clase ale școlii populare, un testimoniu de absolvare (de sîrșire a școlii) scris în limba maghiară. Asemenea trebuie să se dea un testimoniu de absolvare celor ce au sîrșit cei 3 ani ai școlii de repetiție. Susținătorul școlii trebuie să poarte protocol (carte) despre toți acela, care au căpătat la mână atestate de absolvare a celor 6 clase și a școlii de repetiție.

Iar fiindcă numita lege dă drept susținătorilor nemaghiari de școale, ca în testimonile de absolvare, să folosească, pe lângă limba maghiară, și pe cea a școlii, — aflu de lipsă a face luătorii aminte pe susținătorii de școli nemaghiare, că această

înțelegere a legii privește numai rubricile testimoniuului, dar asupra umplerii acestora (prin răspunsurile de lipsă) nu să întinde! (?!).

„Iar în testimonile de absolvare a școlii de repetiție, nici la numărarea rubricilor n'are loc și altă limbă, ci acelea trebuie făcute numai unguerește, căci în puterea acelei legi, limba școlii de repetiție poate fi numai cea maghiară!

Acel școlar, care nu a sîrșit toate cele 6 clase ale școlii populare, nu poate căpăta testimoniu de absolvare!

„Dătătorul testimoniuului, e răspunzător pentru adevărul cuprins în acela, nu numai în cale disciplinară, ci și naintea legii publice!”

La întîia vedere, să pare un lucru aproape neînsemnat toată povestea asta. Doar că iacă Ministrul regulează și face să fie pe-o formă toate atestatele școlare ce să dau tinerilor cari termină școala populară. Ce mai atîta vorbă pentru asta?

Cercetează însă lucrul mai de-aproape și vei afla marile lui înțeles:

Ministrul de aceea ține ca toate aceste testimonii să fie pe-o formă, anume pe forma care el li-o statorește, — pentru-că acolo în însuși testimoniu, să vîre cuiele mișeliei șoviniste, de care să sîngereze mâinile și picioarele cetățeanului nemaghiar! Acest atestat e crucea pe care răstignește guvernul maghiar drepturile a mii și mii de cetățeni nemaghiari și le pune în mormînt, dar — fără a le da putința la înviere!

În acel testimoniu sunt înșirate studiile (cărțile) ce ai învățat și ți-să dă din ele calcul. Dar printre acele studii e pus și un șir, prin care învățătorul trebuie să dea adevărul, tot ca un calcul, că: Elevul de care e vorba, știe el ori nu să-și spună gîndurile sale și în limba maghiară? Da sau ba?

Nu e destul să aibă eminență din religie, din socoată, din cetit și scris, din istorie, din geografie, din purtare morală, — trebuie să aibă și

calculul căniei: că-și știe spune gîndurile pe unguerește! De are de aci calculul bun, e bine, de unde nu, să va lua că... nu a sîrșit cu bine școala populară, a cărei cerință este, după a lor cap, să facă pe fiecare școlar a ști bine unguerește!

Și apoi: acest atestat școlar va fi acela, care să va lua de temei la facerea legii celei nouă de vot! Ai acest atestat, cu notă bună la întrebarea blăstămăției politice? — întri la drept de vot. Nu ai această notă? vei fi dat napoi dela vot, — decumva nu te va ajuta la el altceva, poate a-vea ori meseria cutare!

Ni-o spun asta limpede foile din Pesta, din cari una, trimbiță de-a guvernului, scrie printre altele:

„Cînd acest testimoniu nu-mi adeverește numai aceea, că stăpînul lui a învățat în 6 ani a scrie și a ceti, ci adeverește și aceea, că celce l'a primit, răspunde și acelei cerințe a statului ungar, că școlarul de limbă nemaghiară, își știe spune corect și unguerește gîndurile sale, cu vorba și în scris, atunci trebuie să recunoaștem, că el dă material bogat la zidirea statului național maghiar.”

„Nu să va putea încunjura dară aceea, că: pe temeliile acestui testimoniu, trebuie să se așeze dreptul de vot obșteșc și egal!”

Aflînd despre acest testimoniu, care e făcut pe hîrtie albă, cu coroana Ungariei zugrăvită pe el în verde, și cu titula scrisă în roșu, așadar în tricolor ungueresc, — un fost secretar de stat scrie despre el unui prietin al său din ministeriu:

„Îți mulțumesc că mi l'ai trimis spre vedere. Cu plăcere l'am arătat pretinilor și cunoscuților, ca pe un astfel pe document, care, după credința mea politică, are să formeze bază (fundamentul) dreptului de vot universal și legal, în Ungaria! Celce are acest atestat, acela să fie în viitor alegător! M'aș bucura dacă „Ungaria viitoare” ar avea ca fundament al seu, acest testimoniu!”

Și așa mai departe!

Poftiți acum și vă dați sama despre aceea, câte mișeli să vor putea face în jurul acestui testimoniu?!

Iacă câteva din ele, ce vor urma a să face negreșit:

1. Nota aceea, că știe-și băiatul spune și pe ungurește gândirile sale, — o vor căpăta foarte puțin! Că poate o va hotărî inspectorul regesc ori un trimis al lui la examene sau chiar mai înainte de examen. O să aibă Românașul nostru eminentă din scris, din cetit, din socotit, din tot, dar din punctul blăstămăției patriotice, i-să va scrie: nu. Că adecă nu știe spune bine pe unguerie ce gîndește. Și va veni apoi solgăbirăul și va zice: ăsta nu poate fi luat în listă, că n'are calcul bun din ce mai trebuie!

2. Dascălii de stat și comunali, împărțind școala în 6 clase, vor face treaba așa, că Românii să treacă până la cei 12 ani, numai până în clasa 5-a. În a 6-a nu-i trece. Aceștia nu vor căpăta și testimoniu de absolvare, — iar fără acesta, fie ei oameni cît de omenie, de n'or avea poate dare care să-i ajute, — nu vor ajunge în lista de alegători. Pe cînd ori ce slugoi unguerie — va ajunge, chiar de n'ar avea avere de tri fileri!

Și așa mai departe. O mie și o sută de mișeli să vor face în jurul Românilor, cu ajutorul acestui atestat școlar, — ca ei să nu ajungă în liste așa de mulți pe cîți vor ajunge dintre Unguri!

Și cu această armă de bandiți politici, ne răpesc iară dreptul la mii de frați din popor, pe veacuri înainte, ori pe totdeauna, — căci aceea, ca Românii noștri dela sate, să poată în anii de școală învăța așa de mult unguerește, ca să capete calculul »patriotic«, — asta nu va fi nici odată!

Iată-i dar, că iar au aflat o armă din cele mai diavolești, cu ajutorul căreia să poată fura drepturile la mii și mii de Români!

*

Și ce e mai trist: În toamnă, cînd să va deschide dieta și va veni nainte noua lege de vot, — n'om avea cine să se lupte cu destulă putere pentru noi în dietă, împotriva acestei legi blăstămate!

Sunteți necăjiți și voi ca și noi, de acest lucru, dragi frați dela sate?

Credem că sunteți.

Dar vă rugăm pe toți cei

buni, să arătați acest lucru acelor păcătoși dintre voi, cari la alegerile ce trecură, nu voră să asculte de noi, cari îi rugăm strigînd pîn' la răgușire, să ne ajute să trimitem în dietă o trupă puternică de deputați luptători pentru votul universal, soldați buni ai partidului nostru național.

Nu le-au trebuit. Lor le-au trebuit Farcaș-ii și ceialalți lupi vicleni, slugi păcătoase ale lui Tisza-volnicul!

Acum Tisza cu uneltele sale: ministrul Lukács și ceialalți ministri, ne aștern, iacă, acest viitor pe spinii!.

Să mulțămim vînduților de printre noi, că ni-l pot așterne așa! Că de aveam noi nu 5 deputați, cîți brumă avem azi, ci 40—50, cîți am fi putut avea, — nici legea de vot n'ar trece așa ușor și așa păcătoasă prin dietă, precum va trece acum, — răzimîndu-se pe atestatul școlar, pironul în inima noastră!

UNELE—ALTELE

Congregația Sibiului votînd încredere guvernului!

Martî în 2 Iulie n. s-a ținut adunarea generală extraordinară a comitatului Sibiu, convocată la cererea mai multor fruntași sași, cu scopul, ca adunarea să ia ținută față de starea politică ce neliniștește țara. Propunerea Sașilor conducători ai comitatului, a fost: să se voteze încredere guvernului.

Comitetul permanent și-a însușit această propunere, combatută de membrii români.

În adunarea congregației punctul de vedere al Românilor l-a apărât dl Dr Vasile Preda, într'o temeinică vorbire. Vorbitorul Sașilor a fost preotul Josif Konnerth, unul dintre propunători.

Marea majoritate a adunării municipale; 5 din 6 părți a membrilor sunt sași; 1 din 6 români; așadar trimișii poporului săsesc, — au primit progurerea de »Incredere«. Membrii români au votat în contra ei.

*

Lupta politică

Între partidele politice maghiare, să duce acum cu destulă aprindere, în afară de dietă, — prin orașele țării. În fiecare Duminecă și sârbătoare deputații din împotrivire țin zeci de adunări populare, în care arată cîtă volnicie e în stare Tisza și soții a săvirăi cu cei-ce nu-s de-o părere cu ei. Ațîță cu multă tărie contra guvernului și a taberei de mameluci din partidul lui »mîncă-partă«. Pregătesc prin asta țara, poporul, pentru împlinirea ce are să urmeze, poate chiar în acest an: pentru alegeri nouă!

Alegeri nouă.

Alegeri nouă de deputați, e mai mult ca cu puțină să avem în anul de față.

Iacă de ce:

Pe toamnă e făgăduită de guvern dezbateră legei celei nouă de vot. Dacă dezbateră ei trece repede și ea ajunge a fi întărită, — îndată trebuie să se facă alegeri nouă pe temelul ei. Dieta de azi n'ar mai avea putere.

Dacă cumva deputații din împotrivire n'ar lăsa dezbateră acestei legi, ci s'ar urma luptele lărmuitoare din zilele trecute, — atunci guvernul ar fi poate silit a face alegeri pe temelul legii de azi, văzînd că cu deputații de azi nu o mai poate scoate la cale.

Jidanul și Românii.

— Rămășița de moravuri a vremilor vechi. — Înlocuirea lor prin glasul vremilor noastre. Poporul înțelegător al acestui glas! —

Într'un sat din Zarand venise într'o bună dimineață un jupîn Șloim cu o căruță hodorogită plină de zdrențe soioase, iar pe zdrențe era bălăbusta lui cu un tîrtan la țîță.

Oamenii cînd îl văzură oprind căruța în mijlocul satului, să strîseră împrejurul lui ca la comedie și cotîndu se unul pe altul, rîdeau de perciunii noului sosit. Dar el cu ochi de șerpe să nita la săteni și văzîndu-i voinici și sănătoși ca beuța, rîdea pe sub mustațe gîndîndu-se la ghișeftul ce-l va face el aci cu ei!

Schimbă vre-o cîteva vorbe cu balabusta, care să scobori și ea jos, și dînd o »bună mneața« sătenilor, prinsă vorbă cu o nevastă de a-colea.

Jidanul de altă parte iară dede »bună mneața« fie căruia, le strînsă oamenilor și mîna, apoi întrebă, că oare nu ar putea căpăta aci o casă în »arîndă«, că ar avea ceva negoț la oraș și ar vrea să-l aducă să-l vîndă aci tare lesne, »da negoț bun care place la dum-nivoaste, și eu plătesc bine casa«.

Un Român mai sărac ce era a-colea, îi arată casa lui din colț, o casă cu trei odăi, care avusese pe vremuri un stăpîn vrednic, pe taică-său, a cărui fecior avea darul sup-tului din glăjuță.

Cînd o văzu jidanul, îi săltă inima de bucurie și privind cu un ochiu la casă, cu altul la creștin zice:

— Și cît ceri dumita pe casa asta?

— Șai-zeci de zloți!

— Șai-zeci zloți? Prea mult bade!

Dan la dumita patruzeci și ceva adușmaș, că io fi om bun la dum-nita, io face bine la dumivoaste, că io aduce ceva negoț și nu trebuie să mai fugi la oraș.

— Apoi bine, jupîne, zisă Mitru Dodi, stăpînul casei. Fie și așa.

Și făcînd tîrg.

Trase Șloim căruța naintea casei, descărcă ce avu în lăuntru, și apoi să sui el singur în căruță și plecă

la oraș, întorcîndu-se în altă zi cu ea plină de negoț.

Aduse de toate ce trebuiau la săteni; iar Joia cînd era tîrg la oraș, mergea și la tîrg cu negoț. Aci să punea la vîndute de năfrămi (ciș-căneie, învăitori pentru neveste), strigînd pînă făcea spume la gură »a eă-care douzeci și cinci«! Și striga și striga, de să aduna lumea împrejurul lui ca la comedie. Iar acasă în sat, ca să facă ome-nește cu nevestele, le da năframa cu 25 cruceri și pe de-asupra le mai cinstea și cu o lumină de său, care încă făcea, zicea el cam 2 bănuți.

Nu trecu mult și Jidanul își schimbă părul, adecă pardon: nu părul că nu era drac, ci hainele. Își puse căftan lung și ceas de aur. Iar balabusta să viri în țoale de mătăasă.

În urmă căpătînd licență, deschise și dorita crîmă, tot acolea. Acum veniau Românii și mai gros la el, dar mai ales Mitru Dodi, care aci își lăsa arînduța, mai bine zis nu o lăsa, că rămînea ea! Căci jupînul îi scria datoria pe tablă la »chelnerai« și cînd era luna făcea socoată »direaptă«, ba mai cinstea pe Mitru și cu o fele de rachie...

În urmă apucă a da bani cu camătă la săteni și vite »în creș-tere«.

Apucară a-i zice sătenii domn. Prin boltă abia te învîrteai de negoț...

Și o dusă el vreme multă și bună așa. În vremea aste însă, să auzea prin gazetele (foile) românești și prin vorbirile ținute poporului, tot mai înteteite îndemnurile învățaților noștri, că: »Juați, Români, voi în mână negoțul și meseriile«! Și chemarea afla răsunet mai ici mai colea. Află și în satul lui Mitru Dodi...

*

Într'o zi cu noroc al unui an cu bine, iacă vine dela oraș feciorul »Dăscărelului«, unde fuse la învăță-tură și mai în urmă la negoț. Își făcu casă frumoasă alături de Jidan și începu și el a vinde...

Și ce semn fericit al timpurilor luminate nouă!

Ca și cînd bolta jidanului ar fi fost plină cu choleră și ciumă, așa începură a să feri Românii noștri de ea! Toată ziua ședea jidanul în ușa și chema la Români, dar pace, pragul lui îl călcau tot mai puțin, acușa nimenea.

Desnădăjdut începu a scoate banii dela datorași cu advocații și cu jucții, și a vinde vitele ce le avea în creștere la săteni.

În boltă cu atît mai virtos nime nu-i mai intră.

Nu peste mult veniră domnii dela oraș și îi încuiară bolta, pecet-luîndu-i ușile cu ceară roșie...

Într'o dimineață veniră apoi iară și o licitară. Cine o cumpără? — Feciorul »Dăscărelului«, Ionel, și încă de tot lesne, așa că el acum putu să vîndă la săteni negoțul și mai lesne ca cei dela oraș!

Și așa scăpară sătenii de Șloim.

dar și Șloim de ei. Și lucrurile a-junseră așa la indemnul tinerului preot George, fratele lui Ionel, care văzînd ce prapad poate aduce o lipitoare într'un sat, își dede pe frate-sau la negustorie și astfel scapă un sat de peire!

Dă-ne Doamne, pe multe locuri așa. Adam Bolcu.

Goreșpondență.

DIN ALBA-JULIA.

Sărbarea zilei de 24 Iunie. — Jocuri naționale!

Precum în fiecare an, așa și în anul aceasta, ziua de 24 Iunie s'a sărbătorit la Alba-Iulia cu mare pompă militară, fiind o zi însemnată în istoria armatei noastre, în deosebi a regimentului românesc 50.

Sunt 46 de ani împliniți de cînd Regimentul al 50-lea a raportat cele mai strălucite învingeri în luptele mari dela Custozza, făcînd asalt asupra Oliosului, Casa Pagnate, și Monte-Vento. De atunci această zi e sfîntă pentru ostași și să serbaază cu pompă militară. În deosebi noi Români avem cuvînte de a fi mândri în această zi, care amintește de bravura oșteanului român, care forma și atunci mai ales el acest regiment ce s'a distințit prin vitejie. Dovadă e monumentul din mijlocul promenadei din cetatea istorică Alba-Iulia, unde vezi figurînd mai numai nume românesc, scrise cu litere de aur în piatra lucitoare.

În 24 Iunie a. c. s'a pus, ca și până acum, o cunună de lauri pe monumentul ce reprezintă Custozza, ca semn, că dacă încă odată va cere patria și tronul ajutorul nostru, noi, ca fi credincioși, cum au fost și părinții și străbunii noștri, vom fi și noi la locul nostru!

Cu prilegiul acestei sărbări mi-a fost dat să vorbesc cu un bătrîn soldat care a fost și el la asaltul ce s'a dat asupra Oliosului, și care mi-a spus multe lucruri, care ar vrednici să aibă loc în Istoria Regimentului al 50-lea, dar durere nu să află nici în cea istorie și nici alt undeva.

Printre multe lucruri ce îmi spunea veteranul soldat, el îmi povestî și despre locotenentul (oberlaintnant) Român George Pop, care cu prilegiul Asaltului asupra Oliosului, a strigat feciorilor: „Dați din greul, de moarte să nu vă temeți, căci Românul are 7 vieți în pieptu-i de aramă!, și una de-și va pierde-o, ceilalți 6 vor via în el!

Ochii mei ca și-a bătrînului soldat, să umeziră de lacrimi, erau lacrimi de bucurie și de mîndrie românească. Și ne gîndeam duiși la vremile trecute și vitejia desfășurată de feciorii români ai Regimentului 50-lea, în acele zile de grea încercare pentru patrie și împărat.

Sărbarea sa începnt la oarele 5 după amiază fiind de față un public de 3-4000 privitori cu toate că a fost zi de lucru și a durat 2 zile.

24 de frumoși Călușeri români apar înaintea publicului cîntînd „Sunt vînători!“ în frunte cu învîțătorul gr.-or. din loc Ilie, care n'a cruțat nici o osteneală, ci și-a dat silința de a forma un cor de soldați, cu care s'a produs nain-

tea publicului numeros cea luat parte. Au cîntat: „Maestate să trăești“, „Sunt vînători“, „Pe-al nostru steag!“, „Fosta-i lele“. Toate au reușit peste așteptările tuturor. Laudă să cuvîne tinerului dascăl Ilie și tuturor celor ce și-au dat spriginul la aceste sărbări!

A urmat după cîntări o pauză de 10 minute, după pauză Călușerii, doi cu doi, vin înaintea publicului care nu mai centenea cu aplauzele; și în sunetele muzicii militare au început frumosul nostru joc național „Călușerul“ „Bătuta“ și „Sîrba“. Vrednicia cea mai mare o au domni Oblt. Maxim și Sasu, care au fost sufletul acestor sărbări frumoase, și au fost patronii lor.

Mult rîs a stîrnit scena de haz jucată de soldatul Trifon Dîrloșan și un prieten al lui, îmbrăcați în haine țigănești, venind călare pe caii lor orbil...

După sfîrșitul jocului, dl Oberlaintnant a chemat la o parte pe vîtavul Călușerilor, care a fost sergentul Ispas, și la bătut pe umeri zicînd:

„Frumos a fost, laudă zic la toți“.

Am rămas cu toții mulțumit de cea sărbare.

Între privitori au fost: tot Corpul ofițerilor din loc, între cari și dl General Radicevici cu doamna, Oberlaintnant Hofbauer, doamna și Dăora colonelului Baitz, și inteligența din oraș toată.

Dl General era în un cort de stejar, care a fost înfrumusețat de soldați cu funde naționale românești.

— O doamnă de ungar nu s'a putut răbda să nu-și arate și aci dinții față de Români. Povestînd cu o altă, și fiind aproape de niște soldați Români, aceștia le au auzit ce-și vorbeau:

— Ce țî-a plăcut în jocul acesta a Călușerilor și în portul lor?

— E frumos jocu, a zis întrebata, dar hainele nu s'au știu ce; cu 5 cor. să îmbracă unu deplin!

Un soldat de apropiere i-a spus că greșete cucoana, că acele haine au costat (costurile întregi) toate la oaltă 1000 cor. plătite din banii Regimentului, nu 5 cor. un costum!

Tot publicul s'a depărtat cu suflet mulțumit și înălțat dela această frumoasă sărbare militară, — îndeosebi înse Români.

Privitor.

Dela meseriașii din Bistrița.

Duminecă, la 16 Iunie a. c., s'a ținut «Reuniunea meseriașilor români din Bistrița» obișnuitul Maial. Înainte de amiază la 10 ore, sub conducerea dlui Inv. Th. Bogdan ca secretar, întreaga Reuniune, cu steag și cu fanfara Românilor din Buduș, s'a dus înaintea l. cîntîții Dlui Dr. V. Onișor, președintele Reuniunii, și prin o vorbire frumoasă ținută de dl D. Bogdan l'au invitat la Maial. De aci, tot cu steagul și muzica în frunte, s'au întors la biserica gr.-cat., unde au ascultat sfînta liturgie, iar după biserică au parcurs cu muzica străzile de frunte ale orașului spre locul de Maial.

Fiindcă timpul a fost foarte frumos, și locul unde s'a ținut petrecerea e un loc frumos, romantic,

și aproape de oraș, după amiază a ieșit un public foarte mare la locul de petrecere. O împrejurare n'o pot trece cu vederea. Deși în Bistrița poporul român e în majoritate și muzica românească toată ziua a cîntat numai bucăți românești, totuși fiindcă cei mai mulți meseriași ai noștri sunt crescuți în case și lucrători streine, în care simțul național românesc nu li-a fost cultivat mai deloc, — urmările acestui lucru s'a simțit și aci: în arena de joc toată după amiază limba de vorbire doar printre cei mai mulți meseriași, era limba streină și nu cea română! Ba de nu erau unele dșoare, bune și inimoase române, cari au protestat contra ciardașului, era să joace și ciardașul. Nu că doar aceste calfe și măestri ar fi răi Români, Doamne ferește, — ci, crescuți așa printre streini, în ei nu s'a trezit și nu s'a cultivat mîndria națională de Români, — și nu mult își fac din aceea, că vorbesc românește ori ungurește. Să nădăduim că pe încetul își vor schimba tot mai spre bine acest simțămînt al lor și vor fi cu toții, ca și noi, deplin de buni și ca Români, precum buni sunt ca măestri.

De cătră sară apoi, cînd un grup de fruntași intelectuali ne-au onorat cu venirea lor, și unii dintre ei s'au prins și în horă pe pajște, — s'a dat dat petrecerii o înfățișare curat românească.

O participantă.

Din străinătate.

Stări proaste în Turcia.

Noua stare de lucruri din Turcia, nu s'a întărit încă așa bine, ca să asigure deplina liniște a țării!

Chiar acum, cînd ar avea mai multă lipsă de vază în afară, — acum să răstoarnă în cap ce are ea mai prețios: armata!

Albanezii, popor mereu nemulțumit cu stările turcești și popor cutezător, care iute pune mîna pe arme, — s'au răscolit și astan și tulbură pacea din lăuntru a Turciei.

Și, lucru naibii, armata turcească trimisă contra răscolăților, în loc să-i iee pe aceia în vrful baionetelor, — trece și ea, companii întregi, pe partea răscolăților, — fiind și soldații tare nemulțumiți cu stările din împărăția turcească.

Cei dela cîrmă și-au pierdut capul. Nu mai știe ce să facă. Nimenea nu să simte avînd destulă vază pentru a face liniște.

Guvernul întreg și-a dat demisia (s'a retras din slujbă), lăsînd loc altor ministri, doar vor fi aceia mai cu noroc.

Vești rele din China.

Ca și în Turcia, — așa e și în China, care și ea a trecut la formă nouă de stat. Guvernul și președintele Republicii, n'au vază de lipsă pentru ținerea bunei rînduiri. Soldații și poliția fac ce vreau. În Peking (orașul lor cel mai mare) s'a pornit o volbură

contra tuturor streinilor (creștin din Europa mai ales). Și din toate părțile uriașei împărății, vin vești de tulburări urte.

O întîmplare rară.

Un comandant de corp, pămînt de o fată. Lucru ne-mai pomenit s'a întîmplat zilele trecute la Kassa, în Ungaria: fata unui vicecolonel (Oberlaintnant) a tras o palmă comandantului de Corp Feldmarșallaintnant Boroevici din Kassa. Vicecolonelul Hărtl s'a îndrăgostit demult-demult de o fată frumoasă și săracă. Ar fi luat-o de nevastă, dar nici unul n'avea bani să pună cauția. Dragostea însă i-a ținut împreună. Nu s'au mai despărțit. Au avut și două fete împreună. Hărtl acum voia să facă și căsătoria după lege, prin asta să își facă fetele legitime. Dar a întîmpinat încă greutăți și chiar reavoință la mai marii săi. Mai nou colonelul — din porunca comandantului de corp, — i-a cerut să-și înainteze cererea de penzie, ca să iasă din armată, — apoi să poate căsătorii. S'a dus și s'a rugat de comandant să-l lase să mai slujească până în toamnă, că atunci împlinește 35 ani de slujbă și merge și el în penzie cu o plată mai bună, doar de vre-o 50 cor. pe lună. Comandantul i-ar fi răspuns rece: Nu să poate! N'am fost eu mai marele Dtale la timpul său, că nici major nu ajungeai!...

S'au dus omul mîhnit rău acasă de atîta neîndurare și s'a plîns familiei.

Una din fetele lui, cea mai mare, de 21 ani, n'a zis nimic, dar cumplit a durut-o neîndurarea ce să arată față de tatăl ei și de ei toți, — și s'a dus sara la hotelul unde cina comandantul de corp în mijlocul mai multor ofițeri, — și acolo chemîndu-l la o parte că are a-l ruga ceva, i-a zis:

— Eu sunt fiica vicecolonelului Hărtl. Stărui Excelența ta ca să meargă în penzie?

— Da! i-a răspuns comandantul.

— Nu i-să poate ierta nici decît să mai servească până în toamnă pentru mîngăierea lui și a familiei sale, pentru care face totul să o legitimeze?..

— Nu să poate! a răspuns rece și respingător înaltul general.

Atunci fata, care în aceasta vedea o lovitură cu piciorul și în ole, în fetele vicecolonelului, — a ridicat repede mîna și până generalul nici nu s'a desmetecit bine, i-a tras o palmă de-a răsuna hotelul, — apoi a plecat!

Comandantul de corp nici n'a știut ce să facă în zăpăceala sa; niște ofițeri au sărit de au condus fata afară din local.

Masa s'a spart. Lumea povestea aprinsă asupra întîmplării

Fata spune că numai așa putea răzbuna pe tatăl-său cel greu rînit în sufletul lui, pentru neîndurarea cu care i-au fost întîmpinate rugările.

Vlaicu

A câștigat în Viena în 4 zile:
3 premii!

Scumpul nostru Aurel Vlaicu ne pricinuește noui și noui privilegiuri de bucurie sufletească! Acest tiner plin de voință și dăruit de Dumnezeu cu talent iscoditor care îl pune printre cei mai mari iscoditori (Inventatori) ai zilelor noastre, s'a luat la Viena la luptă pe întrecere cu floarea Europei, ba cu floarea lumii de zburători — cu mașina sa.

S'au adunat, precum să știe, la Viena, cei mai aleși zburători din toată lumea: Francoezi, Austrieci, Belgieni, Nemți, Englezi, — vre-o 50 de inși, de și-au arătat înțeli la o expoziție mașinile, și apoi s'au pus să-și arate istețimile.

S'au pus felurite ținte mașinilor: înțeli ca din zbor să arunce bombă asupra outării punct (de care am scris și în numărul trecut): Și din cei 40—50 de Incercători, Vlaicu a ieșit înțelul! El a luat premiul cel dintli și de 150 cor. a tras prin asta luarea aminte asupra sa și a mașinei sale.

În altă zi s'a pus premiul pe aceea, că cine va face în aer cel mai mic cerc în jurul unui turn oarecare? (Că asta arată cât de mlădie, ascultătoare, supusă, îi e mașina). Și Vlaicu a tras cercul pe o formă de mic cu cel mai isteț Franțuz, adecă tot așa de mic ca acela, sau: a stat iar în linia înțelie, aproape de premiul înțelii. Când colo totuși a fost pus de juriul judecător în locul al 5-lea. De ce? Pentru-că Vlaicu n'a înțeles bine ce i-s'a cerut. Dsa a crezut că numai atîta să cere, ca cercul să fie mic, și nimenea mai mic ca el nu l'a făcut. Dar comisia a spus că s'a cerut ca: și cel mai iute să-l tragă! Și dsa neștiind că și asta să cere, a fost cu luare aminte numai la micimea cercului, nu și la repeziciunea zborului! — și a fost clasificat ca al 5-lea, dîndu-i-se premiul de 400 cor. ce era pus. Dsa a și protestat contra clasificării, căci de i-se spunea curat înainte ce să cere, dsa ținea și la iuțime și ieșea înțeli ori al doilea cum a ieșit la micimea cercului.

Peste alte două zile a luat parte la întrecere pentru cea mai sigură slobozire cu mașina spre punctul de coborîre ce i-s'a arătat.

Numai Franțozul l'a întrecut. Dar cu cât? Cu nimica toată: Acela a zburat cu 2 centimetri: un lat de deget, mai aproape de țintă decât Vlaicu! Pe cînd la așa ceva n'ar fi iertat a să lua în socoată decât deosebiri de metri întregi! Așa apoi, pentru cei 2 centimetri Vlaicu a fost clasificat ca al doilea, și a căpătat 2000 cor. premiul pentru acest zbor.

Așa că aproape zilnic câștigă

un premiu și e tot printre cei dintli, — făcînd lumea streină ce-l privește, să se mire de cutezanța și istețimea acestui tiner Valah din Ardeal!

Și curtea Impărătească e de față și privește aceste lupte de întrecere a celor mai mari zburători din lume — printre cari Aurel Vlaicu și-a cucerit dintr'una loc în frunte.

Suntem foarte mîndri și veseli de bravurile dsale!

De Unguri nici urmă, nici pomeneală la aceste zboruri de întreceri!

Știri din Treiscaune.

Mor copiii...

Poiana-Sărată 25 Iunie.

Sună clopotele de îngropare. Dangătul lor jalnic ne spune din nou durerea unui părinte, care și-a pierdut un copilăș iubit și draguț. Atît a fost de vesel, de deștept și așa să uita de viu cu ochii lui curăți ca lacrima, cînd îl întreba:

— Al cui ești, băiete?

— Al mamei.

— Nu ești al tatii?

— Nu, că mă bate.

Azi micuțul nu mai e nici al tatii, nici al mamei. Ingerașii au venit și l'au dus în cerinuri. Cît de jalnic își cîntă clopotele prohodul de aramă și cît de sfășietor e plînsul mamei, cînd pe micul coșciug cad sunînd bulgări de pămînt...

De o vreme încoace însă priveștiștea asta dureroasă e foarte deasă în comuna noastră! Nu este săptămîna lăsată de Dumnezeu, în care să nu îngropăm un copilăș, o floare plăpîndă și nevinovată. Moartea a secerat cumplit printre copiii Românilor din Poiană. Lucrul acest trebuie să ne puie pe griji. M'am dus la preotul satului, la părintele Oltean, și l'am întrebat despre acest lucru. Iată ce mi-a spus:

„Dela începutul acestui an 1912 au trecut tocmai 23 de săptămîni. Suntem în a 24-a. Și știi cîți morți au îngrogat până acum? Tocmai donezeci și patru. Cîte săptămîni, atîția morți. Și aproape toți sunt copii sub 7 ani.

„Între cei 24 de morți unul singur a fost vîrstnic. Va să zică până acuma noi Români am pierdut douăzeci și trei de suflete, cari au fost născute de geaba. Au fost îngrijite, crescute, hrănite, s'a cheltuit atîta cu ele, și pentruce? Ca să le dăm pămîntului înainte de a implini 7 ani!

— Care este pricina răului? l'am întrebat.

— Sunt multe. Mai înțeli oamenii noștri, mai ales femeile, nu-și îngrijesc copiii destul de bine! Sunt oameni cari dau mai multă îngrijire vitelor lor, decât copiilor. Pentru vite ar aduce un doctor veterinar ca să le scape, pentru copii însă nu. Frica de doctori

e un mare rău la poporul nostru. Am ținut până acuma două predici în biserică în timp de o lună asupra acestui rău, și tot de geaba. Părinții aceștia ar trebui să se gîndească, că dacă nu-și îngrijesc copiii, sunt ucigașii lor, ucigași cari însă nu infundă pușcări!

— Ce credeți că s'ar putea face împotriva primejdiei?

— Autoritățile (dregătoriile) ar trebui să ia măsurile cele mai aspre. Dar primăria noastră nu face nimic ca să aducă pe doctorul de cerc care, fiind departe pe 24 de km., vine abia la 2—3 săptămîni odată în sat. Să nu-mi spuie domnii dela primărie că părinții ascund pe bolnavii! Primăria să cerceteze și să-i afle unde sunt copii bolnavii! Primăria știe să ne vie în casă cînd ne ia birul, și ne găsește ori unde ne-am ascunde. Acum cîțiva ani ne-a dus copiii cu jandarmii la școala ungurească, sub cuvînt că nu încep în cele două săli din școala noastră. I'a aflat să-i ducă. Nu aude primăria acuma trăgîndu-se clopotele în fiecare zi? Ce-i trebuie mai mult? Din parte-mi eu am făcut raport cerînd aducerea doctorului. A fost adus o singură dată și și atunci era să mă puie să-l plătesc eu, pentru-că mi-s'a spus că doctorul nu vine pe cheltuială publică, decât dacă sunt cel puțin cinci bolnavi în sat, și acum nu s'a găsiser în ziua aceea decât patru!

— Iată cum ni-s'a prăpădește poporul prin neștiința lui și prin negrija deregătorilor. Până acuma, în anul acesta avem tot atîți morți ca și născuți, va să zică nu am sperit de loc. Și tot la 3—4 ani odată, avem cîte-un an așa fără spor, din pricina boalelor lipicioase.

Astfel își isprăvi părintele vorba. Era foarte mîhnit și trebuia să-i dau dreptate.

Ieșînd dela casa parohială, iacă în drum o femeie tînără, care știam că într'o săptămîna pierduse de boala glicilor doi copilășii veseli și frumoși. Nu putui să nu o înfrunt pentru că nu a chemat pe doctorul.

— Apoi dacă suntem săraci și n'am avut bani, să plînsese femeea.

— Dar cele două îngropăciuni cît au costat cu totul?

— Peste patruzeci de fiorini.

— Vezi, li zisei, dacă aduceai din Brețcu pe doctorul, te costa cel mult vre-o 10—12 fl. Ai fi fost mai câștigată, și acu îți trăiau și copiii (căci glicile au leac sigur nu ca alte boale).

Cînd vor înțelege asta nu numai poenarii, ci toți Români din toate satele? Atunci am fi un popor care ar spori mult mai repede, n'am ajunge în așa mare lipsă de brațe, precum vedem că am ajuns, cuătlîndu se așa de tare oamenii, și n'am avea nici teama că ne copleșesc vrășmașii ca o apă care-și aruncă mereu valurile ca să ne înghită...

Poienarul.

O sălbatecă prigonire a limbii române.

Hida, la 26 Iulie 1912.

Ce nu s'a mai întîmplat în țara ungurească, cea „liberă“, cea „cavalerească“, s'a întîmplat în 19 Iunie a. c. în congregația comitatului Cojocnei.

Această congregație plîsă de șovinism nesuferitor, — la care dintre 19 membri viriliști români ea singur am luat parte, iar de cei cîțiva „aleși“, nici vorbă nu poate fi, a adus cutezătoarea hotărîre, că la alegerile comunale, în comune în cari sunt alegători în majoritate covârșitoare români, și limba de petractare e cea română, — oficiantul trimis pentru conducerea alegerii, nu e îndatorat să se întrebuițeze și limba alegătorilor români, ci numai cea „a statului“, și recursul dat pentru această volnicie, — se respinge.

Tristul caz, care a dat privilegiu la această hotărîre dușmănoasă nouă, e următorul:

În 25 Ianuarie s'a ales în Hida centru cercului Almaș, de care se țin și comunele curat românești Sînmihaiul și Baica, — subnotar cercul.

La acest post a concurat un Român și un Ungur.

Alegătorii sunt în număr mai mare români; puternicii z'lei unguri dela cirma comunei, ca să poată alege pe ungurul lor, care nu știe nici o iotă românește, au făcut o bravură patriotică nemai pomenită:

Alegerea s'a întîmplat în locul cancelăriei notariale din Hida. În oadaa dinainte au luat loc domnii, cu pretorele trimis să conducă alegerea, — în a doua stăteau smeriți și cuviincioși Români din Sînmihai și Baica, cu învățătorii în frunte.

Șireții domni au numit pe învățătorii aceștia de „membri de încredere“, ca prin asta să-i scoată din mijlocul poporului, ducîndu-i în oadaa lor, iar eu fiind cuprins nu m'am putut înfățișa între ei punct la minută. După ce au ramas Români singuri, pretorele, vorbind numai ungurește, ca Români să nici nu știe de ce e vorba, a deschis ședința de alegere și a făcut „alegerea“ cu „aclamațiune“ pentru ungurul lor. Că el vorbea, el răspundea, el spunea că asta și asta e hotărît gata, — fără a mai spune și Românilor că despre ce e vorba. Ca Tisza în dietă.

Pe cînd am sosit eu acolo, subseria protocolului; alegerea era gata, și bieții Români îmi istorisesc cu jale și rușine, cele întîmplate acolo; zicînd, că baremi să nu i mai fi chemat și pe ei să-și peardă vremea scumpă!...

Contra acestei volnicii am înaintat recurs la comitat arătînd că legea spune:

„Comunele își aleg ele limba protocolară și de administrare; în formă protocolară se poartă și în aceea limbă, în care a 1/5-a parte din membri află de lipsă să se conducă”.

Am susținut că această rânduire a legii, care până astăzi nu e scoasă din vigoare, — formează dreptul neclintit al cetățenilor pe de o parte, pe de altă parte formează strânsă datorință a deregătorilor de a o respecta și aplica! Oînd dară s'a săvârșit o alegere cu nerespectarea acestui drept și a acestei datorințe, aceea e nulă și nelegiuită!

Tot așa am vorbit și în congregație, arătînd pe larg și cu graiul viu, nelegiuirea săvârșită, cerînd nimicirea alegerii!

Dar mi s'a răspuns din partea vicșpanului, că nu mai putem cere respectarea dreptului la limbă în treburile comunale, căci comunele nu și-au susținut dreptul asigurat lor în legea citată mai sus, ca prin hotărîrea și fi ales ca limbă protocolară și pe cea românească!

Am înaintat recurs contra hotărîrii congregației la judecătoria administrativă.

Avem se învățăm din acest trist caz următoarele:

1. Cea mai mare parte a drepturilor ce ne sunt asigurate încă și astăzi prin lege, în viața publică, mai ales în comune și comitate, le-am pierdut prin nepăsarea noastră!

2. Că ne este datorința se luăm cu toții într'acolo, ca în comunele cu reprezentanți în majoritate români, să se hotărască mai car acum, că limba protocolară și a administrației interne e limba română, ori macar și ea, ca să ne asigurăm respectarea limbii și la pertractări, alegeri și adunări, — și ca să nu mai dăm putința, ca dușmanul nostru să se folosească ca de o bună armă contra noastră, de nepăsarea noastră față de drepturile noastre!..

Dr. Simion Tămașiu, adv.

Nou despărțământ al Asociațiunii.

— Convocător. —

Comitetul central al „Asociațiunii” incredințindu-mă cu înflințarea unui Despărțământ al „Asociațiunii” pentru comunele aparținătoare cercului pretorial Petroșeni, — în conformitate cu mandatul primit, prin aceasta am onoarea a concheta pre toți aceia, cari se interesează de înaintarea în cultura a poporului român și de literatura română, se lee parte la Adunarea constituantă ce se va ține în Petroșeni la 13 Iulie n. c. la 11 oare n. n. în biserică gr. or., pe lângă următorul program: 1. Deschiderea adunării prin trimisul comitetului central. 2. Constituirea biroului. 3. Inscierea de membri. 4. Decidere asupra organizării Despărțământului și alegerea comitetului cercual. 5. Verificarea procesului verbal și închiderea adunării.

Hațeg, la 26 Iunie 1912.

Dr. Gavriil Suciu
delegatul Comitetului central

Meseriașii noștri îndemnați la desăvîrșire cît mai mare.

— Stipendii V. Stroescu. —

„Asociațiunea” dă la concurs următoarele burse (stipendii) din donațiunea de 10000 cor. a dîni Vasile Stroescu:

Două burse de câte 500 cor. pentru două *calfe de tîmplar*, care să urmeze cursurile de măestri pentru tîmplăria de mobile și clădiri, apoi cursul pentru industria casnică și sculptură, la școala specială i. r. pentru lucrarea lemnului în Cîmpulungul Bucovinei, cu scopul de a se desăvîrși în meșteșugul tîmplăriei de mobile, în sculptură etc. Cursurile durează doi ani.

După terminarea acestei școale vor fi trimiși în străinătate ca să învețe confecționarea (pregătirea) de jucării pentru copii.

Concurenții pe lângă cerere vor înainta următoarele acte:

a) certificat de botez; b) certificat de școală; c) certificat de calfă de tîmplar; d) certificat de practica făcută; e) certificat de sănătate.

Bursierii la primirea bursei vor avea să deie o obligație iscălită de părinți sau tutori, că după terminarea studiilor se vor stabili pe teritoriul locuit de Români din Ungaria, și în caz oînd s'ar deschide la noi o școală pentru industria lemnului, să fie obligați a funcționa ca instructor la această școală cel puțin 5 ani.

Cererile pentru ambele feluri de burse se vor înainta „Asociațiunii” Sibiu (Nagyszeben) Str. Șaguna Nr. 6 pînă la 21 Iulie n. a. c.

Sibiu, 22 Iunie 1912.

A. Birseanu   Oct. C. Tăslăuanu
prezident.   secretar.

NOUTĂȚI

Vlaicu va zbură la Arad.

Inginerul Vlaicu, care a avut așa zile de frumoase biruințe în întrecerea cu cei mai mari zburători din lume la Aspern, lângă Viena, — va veni să zboare în fața publicului la Arad. Nu e încă hotărîtă ziua, dar dacă nu Dumineca asta, apoi totuși cît de curînd după ea. Va alerga lumea din tot jurul să vadă zborul istețului și multlăudatului Român ardelean.

O laudă cu coadă... Folle ungurești tac chîlcic asupra izbînzilor frumoase ale dlui Inginer Vlaicu la Viena. Decît să zică bine despre un Român, mai bine tac. Că le-ar sta în gît. Numai hula ori minciuna asupra Românilor le unge dulce gîtlejul patriotic!

O singură toale, din cele mai mari altfel, „Az Ujság” din Pesta, la știre despre el cu jumătate de gură, dar și aceasta spune că e: „un Român din România care a învățat Ingineria la școala de Ingineri din Budapesta!.. Pe cînd Ing. Vlaicu nici bună-dîmi-

neața n'a zis Pestel, ci a învățat prin școlile mari din Germania.

Mincă cetitorule ungar boroboaje!

Regele Bulgariei Ferdinand, să află la băile din Pöstyén în Ungaria, băi renumite pentru puterea lor vindecătoare de reumatism. De acolo a făcut zilele trecute călătoria cu automobilul în jur și sara s'a întors la Pöstyén.

Concertul Măreș Crișan dat la Arad a reușit foarte bine. Ziarul Românul scrie, că toate așteptările publicului au fost cu bine plinite. Și dlul Măreș și dlul Crișan, au excelat prin cîntare plină de putere și de farmec. Iar doara Ana de Barbu, care și-a făcut studiile de muzică la conservatorul de bun renume din Viena, a cucerit pe toți prin minunata cîntare la pian.

Tot așa reușit să scrie că a fost concertul lor la Oradea-mare. Iar azi e la Alba Iulia.

În curînd vom avea și noi la Orăștie plăcere a-i primi în mijlocul nostru și a-i asculta.

Dela „Societatea pentru fond de teatru român”. Concertul St. Măreș, I. Crișan bursierii „Societății pentru fond de teatru român”, cu concursul d-șoarelor Madeleine Cocorescu pianistă din Viena, și Aurora de Barbu, elevă la „Academia Ces. Reg. de muzică” din Viena, să dă în Alba Iulia în sala Redutei azi în 4 Iulie la orele 8 seara.

Oameni răi pe Valea Geoagului. Ni-se scrie din Geoagiu-de-jos: „În noaptea din 26 spre 27 Iunie n. o bandă de răufăcători au spart bolta Jidarului din comuna Balșa. După-ce și-au isprăvit lucrul, s'au imprăștiat cu toții ca făina orbului.

Să crede că unul din ei este acela pe care l'au prins nește ficioiri din comuna Mada stînd la umbră în pădurea de cătră Săcărîmb, bînd vin din o cantă frumoasă. Ceialalți nu să știe pînă acuma pe unde au apucat.

— O altă întîmplare e cea, cu omorîrea primarului din Geoagiu, în 28 Iun. sara. Primarul trecea dela crîjmă, sara după orele 9, spre casă. La depărtare de vre-o 200 metri dela crîjmă l'a ajuns un vagabund; primarului pîrîndui-să bănuitor necunoscutul, l'a prins de guler și a voit să-l bage în casa juratului, pe lângă care treceau, ca să arate că cine e?

Vagabundul zise: „Măi omule! n'am nimic cu tine, dă-mi pace, că altmîntrelea o pățești cu mine!” Primarul însă nu-l slăbi din mîni și vagabundul scoase revolverul și descarcă în peptul primarului vre-o 3 gloanțe. Unul l'a nimerit în inimă și a picat mort la pămînt.

Vagabundul a luat-o la fugă. Pînă oînd au ieșit oamenii la drum, căci să culcaseră, — au aflat numai trupul mort al primarului. Au alergat toți în toate părțile să prindă

pe noigaș. Unii l'au ajuns în vilele din apropiere, dar le-a strigat, că: „Cel-ce și-a urlit zilele, să se apropie de mine!” N'a mai cîntezat nime să-l urmărească, și așa a scăpat teafăr pînă acum.

Să crede că e un ortac din banda de hoți ce a spart și bolta dela Balșa.

Primarul a fost secționat în 29 Iunie. Nu s'a aflat în corpul lui nici un glonț, căci toate au trecut prin el. A fost înmormîntat în mijlocul unei participări mari a poporului.

Nou avocat Român în Cluj. Aduc la cunoștință că mi-am deschis cancelaria advocațională în Cluj (Kolozsvár) piața Bocskay Nr. 12. — Cu toată stima: Dr. Simion Nemeș, avocat.

Asociațiunea la Roșcani.

— CONVOCARE! —

P. T. membrii ai despărțământului Dobra al „Asociațiunii” precum și toți sprijinitorii acesteia să invite la Adunarea cercuală ce să va ține la 12 Iulie 1912. 2 ore p. m. în școala gr. or. rom. din Roșcani cu programul prescriș și cu eventuale disertațiuni și prelegeri populare insinuate directorului conform prescrierii din statute. — Tot atunci să alege secretarul pe restul periodului.

La numărul 25 am alăturat mandate postale (buletine de trimis banii). Rugăm a grăbi cu trimțerea plății (abonamentului) pentru fol pe jumătatea a două a anului. Cel ce au și ceva restanță pe jumătatea întîile, să ni-o trimiță și pe aceea.

Cel cari ați plătit pe anul întreg înainte, dați, vă rugăm, mandatul (boleța de trimis bani) la alt vecin careva, să trimiță și el după foale.

Vă rugăm răspîndiți aceste fol populare în comune, căci lucru de folos faceți prin asta în lupta neamului!

Petreceeri.

— Inteligența rom. din Ibașfalău invită la prima Producțiune teatrală-corală împreună cu joc ce o va aranja cu concursul unui cor compus din elevii ai Seminarului „Andreian” din Sibiu, Duminecă, în 14 Iulie n. în sala Hotelului „Casei de păstrare” din loc. Venitul curat e destinat pentru ajutoarea zidirii bisericei gr.-or. din loc.

— Inteligența română din Lechința și jur, invită la Petreceerea de vară cu dans ce se va aranja în 21 Iulie st. n. a. c. 1912 (a 2-a Duminecă după Sîn Petru) în pavilionul „Coroana” din Lechința. Venitul curat e merit bisericei române din Lechința și Herina.

Aviz colegilor care acum sunt 15 ani am făcut matura la gimnaziul gr.-or. român din Brașov!

În urma apelului dat, neamunțindu-mi-se toți colegii, vă comunio iarăș pe calea acesta programul întrunirii noastre:

Joi în 11 Iulie n. sosirea la Brașov; seara masa comună.

Vineri, serviciu divin și paras-tas pentru cei morți; apoi vizite profesorilor; la prinz banchet; seara convenire.

Sîmbătă, escurziune la Sinaia etc. etc.

Participanții să se însinue pen-tru îngrijirea de camere la hotel, colegului Radu Prișcu învățător în Brașov.

La revedere: Dr. Victor Bontescu, avocat, Hațeg.

Muzica militară a Regim. 64 din Orăștie, — va concerta în fie-care Sîmbătă sara în Hotelul-Central.

Din Petrila ni să scrie că cele 2 școli populare românești sunt azi amîndouă primejduite a fi pierdute, — pentru că cei chemați nu s'au gândit la vreme de tre-buințele și asigurarea lor.

Rugăm pe dnii preoți din Petrila să dea o lămurire în treaba asta mare. Nu s'ar putea unii cele două profesorii a ținea macar o școală în toată ordinea, dacă două nu pot? Lucrul e de atîta înșămînat!

Pentru închiderea crișmelor Ni-se scrie din Drăguș, că dl inv. Vasile Jurcovan a înaintat primăriei o cerere în scris în nu-mele locuitorilor, prin care cere ca reprezentanța comunală să hotărască închiderea crișme-lor în Dumineci și sîrbă-bători. Au scris cererea aproape toți oamenii din sat.

În sfatul comunal, la propune-rea dlui preot Solomon Făgărășan, s'a și hotărît închiderea cerută de popor.

Dorim ca comitatul să întă-rească și el această hotărîre cu-minte.

Își vor petrece atunci oamenii Dumineca în altfel de șezători po-trivite, s'or aduna și vor ceti foi și cărți bune, care le înalță și în-tărește sufletul, — nu li-l timpește și strică, cum face azi crișma cu zecele de cercetători a ei.

Cununie. Dșoara Aurelia Sil- via Degan, fca învățătoru-lui pens. din Dobra și dl Damian Rădoi, inv. în Gărdeniș, anunță celebrarea cununiei lor în 14 Iuliu n. în biserica gr.-or. din H. Dobra.

Preot-capelan la Petroșeni. Dl Ion Duma, absolv. al seminarului din Sibiu, al universității din Pesta, unul dintre fruntașii tinerimii noas-tre, a fost ales Dumineca trecută cu deosebită însuflețire și cu tota-litatea voturilor, de preot-capelan în frunțașă parochie Petroșeni (tract. Hațegului). Felicităm parochia pen-tru nimerita alegere, iar noului preot îi dorim mult noroc și spor în pă-s-torirea spre bine a poporului din această comună atît de primejduită azi.

Paroch în Lupeni. Ni-să scrie: Dum. în 27 Iun. poporul gr. or. ro-mâni din Lupeni (l. Petroșeni) a avut frumos praznic bisericesc: în această zi s'a făcut instalarea (a-șezarea în slujbă) a noului paroch Victor Șandru din Bărești, trimis de Esc. Sa Metropolitul pen-tru parochia aceasta tineră, înfiin-țată numai de doi ani. În aceeași zi s'a făcut aci slujbă frumoasă bi-sericească prin dl protopop al Ha-țegului Dr. C. Popescu, încungiurat de dnii preoți din jur I. Preda, S. Săciu, V. Șocol, V. Ungur, sfîntînd

apa în cîmp și vorbind poporului și stropindu-l. Tot poporul s'a bu-curat mult de frumoasa și înălță-toare slujbă Dzeiască, ca și care aici n'a avut cînd să vadă ase-menea.

Concert artistic în Lăpuș. In-teligența română din Lăpușul-ung. și jur invită la Concertul artistic și petrecerea cu joc ce se va aranja, Vineri, la 12 Iulie n., în sala hotelului «Zentea» din Lăpușul-unguresc. — Concertul să organizează cu concursul dșoarelor Aurora de Barbu și Madeleine Co-coreescu absolvente al conservato-rului din Viena, și a dlor Ștefan Mărcuș și Ionel Crișan, cîntăreți de operă și bursieri ai societății tea-trale române. — Cu această ocazie să va ținea și Adunarea cer-cuală a filialei «Lăpușul-unguresc» a «Societății pentru fond de teatru român». Venitul curat al concertu-lui e destinat fondului teatral. La petrecere se declară de toaletă de gală: Costumul național românesc.

Un tiner cu studii comerciale și cu praxă de bancă de 2 ani, cu scrisoare frumoasă, — caută aplicare la vre-o bancă sau biuro. Adresa la adminis. foii.

— *Atragem luarea aminte a ceti-torilor asupra anunțului pe care îl publică dl. I. Andreescu, friser, în nu-mărul de față al foii.*

Renovarea școlii gr. or. române din Binținți e hotărîtă de comună, s'a pu-blicat și concurs pentru darea în lucrare prin licitație, pe ziua de Dumineca viitoare (7 Iulie n.).

Atragem și prin aceasta lua-rea aminte a întreprinzătorilor de zidiri din Orăștie ori din alte locuri apropiate, asupra acestei lucrări, — care e preliminară cu **8000 (opt mii) cor.**, (nu cu 800 cor., cum s'a tipărit greșit în numărul trecut al foii noastre).

Hoț foarte cutezător a intrat în noaptea dela 12 Iunie în prăvă-lia negustorului Savu Florea din Pianul-de jos!

La ora 1 noaptea a intrat prin o fereastră în crișmă, de aci a tre-cut în odaia unde dormeau cei doi stăpîni, oameni mai bătrîni, apoi din odaia lor a trecut în cugă și de aci în prăvălie. Trebuie să fi fost om ce cunoștea bine locul, — că a mers așa sigur din odaie în odaie, pe întunec.

În prăvălie și-a descuiat înți ușa spre stradă, ca să poată ieși pe-acolo, apoi a aprins lumina și a început a căuta după bani, știind că negustorul, fiul lui Savu Florea, are și bani de-ai bisericii la el și mai ales banii ce l-a luat pe grău zilele astăzi, vre-o 4000 cor.

Intrăceea femeia lui Savu, tre-zită de un vis urît, nu mai putea adormi. S'a sculat. A leșit nițel în cugă. Vede în prăvălie lumină. Crezînd că e fiul său și are încă lucru, — merge spre prăvălie, de-plîn liniștită. Cînd colo vede în loc ce fiul său, chipul unui străin fioros!

— „Hoțul hoțului” — strigă ea și sare în ușa despre ușiță s'o în-

cuie. Atunci tilharul stînsse lumina și începî a trage din revolver la focuri asupra femeii A și lovit'o cu mai multe gloanțe.

Speriată femeia a căzut jos și de dureri și de spaimă, — și, pînă să vină bărbatu-s'o, hoțul fugi!

A doua zi femeia a fost grabnic dusă la spitalul din Sibiu, unde s'a văzut că ranele nu-i sunt primej-dioase și ea să va însănătoșa, — rămînd însă bolnavă de spaima groaznică prin care a trecut.

Gendarmii cercetează, dar n'au putut da de urma tilharului.

Cărți aprobate. Ministrul a aprobat în ultimele lor ediții ma-nualele de I. Vuia și anume: Abc-darul ilustrat sub nr. 130246/1911, Abcdarul sunetelor vii sub Nr. 42696/1912, Cetirea, clasa 2. Nr. 11585/1912, Limba română Nr. 5998/1912, Cetirea cl. 3 și 4 în e-diția V. și VI., Nr. 16334. Sub op-reliște este numai ed. III. dela 1908. Cetirea cl. 5 și 6 e sub aprobare. Maghiara Nr. 144621/1911 Geografia și Constituția Nr. 95581/1911, Aritmetica Nr. 4119/1911 Geometria Nr. 13171/1911, Fizica Nr. 148279/1911. Economia Nrul 10498/1912, Naturala e sub apro-bare.

Caransebeș, 25 Iunie 1912.
(620) 1-3 I. Vuia.

POȘTA REDACȚIEI.

„Ște-Tot”. Îl lăsăm în plata zeului spirului. Faceți arătare la conzistorul din Blaj, — acela e chemat a vedea de îndreptarea răului. În foaie nu să potrivește a-l scrie.

I. I. în F. Iartă că nu publicăm tin-guirea dtale. Ai în multe privințe drep-tate, și noi am așteptat mai mult dela aceea școală, — dar a le face în public re-proșurile ce le faci și dta, nu folosim, poate chiar stricăm școlii. Să nădărdim că primirea oamenilor, venind la rînd tot mai învățați și mai buni, va aduce cu sine schimbare și în privința aceea.

G. Boieriu P. Iartă că nu mai pu-blicăm și scrisoarea dtale. Credem că s'a spus destul despre acel lucru. Dar, ca s'o vadă, am trimis scrisoarea dtale la conducătorul socialistilor din loc, ca să vadă cum gîndesc și alți, chiar un fost socialist.

II. Gri. în C. M. Nu e pentru foaie. P. Păian în Secusig. Noi am scris limpede în Nr. 23 al foii în treaba aceea. N'are ce te bănuie pe Dta, Doar am dat scrisoarea originală la dl inv. Sebeșan pentru a putea face și proces. N'are rost să mai fi dta bănuie a fi trimisă acea știre proastă.

„Luna și Codrul” — nu are nici o formă pentru a să putea publica.

Concurs.

Pentru pregătirea de planuri și preliminară de spese la zidi-rea unei biserici nouă gr.-or. ro-mâne în Orăștie, — să scrie prin aceasta Concurs cu premii, — și anume:

1 Un premiu de 800 cor. (opt sute cor.), care să va a-corda planului care va fi aflat de comitet ca cel mai bun.

2. Un premiu de 400 cor. care să va da celui a cărui plan să va afla ca al doilea de bun.

Din celelalte planuri ce ar încurge, comitetul își rezervă dreptul a cumpăra pe acelea despre cari crede că i-ar fi de trebuință.

La pregătirea planurilor și preliminarălor de spese, e a să ținea samă de următoarele date:

1. Biserica să va zidi pen-tru a cuprinde 2000 (două mii) de persoane (cu cuprinsul co-rului și a galeriilor cu tot).

2. Prețul zidirii să nu treacă peste suma de 120.000 cor., incluzive padimentarea și par-tea de zid a timpelui.

3. Fundamentul și briul să să fie lucrate în beton. Bolti-turile în „rabitza”.

Zidurile au să fie tencuiăt pe din afară în tencuiială din praf de piatră.

Coperișul cu eternit.

4. Padimental are să fie peste suprafața pămîntului, ri-dicat de 3 trepte. Treptele de piatră de granit.

5. Biserica să aibă cel puțin 2 intrări principale: una prin față (printre turnuri), alta în partea dreaptă.

6. Biserica să va zidi în stil oriental, cu motive românești, avînd două turle și o cupolă.

7. Lemnul de stejar necezar îl dă parochia.

8. Reflectanții au să facă 4 planuri orizontale, 2 secții și 2 fațade în două exemplare, di-vizorul 1 ex.

9. Terminul de înaintare a planurilor: 15 August n. 1912.

10 Numele autorului să în-naintează în un plic închis, care să va deschide numai după a-legerea planurilor.

11. Premiile să plătesc au-torilor, după ce și Conzistorul va fi aprobat alegerea planurilor.

Din ședința dela 30 Iunie n. 1912 a Comitetului parochial gr.-or. român din Orăștie.

(623) 1-3

Sigismund Dăné, măestru lă-cătuș și de mașini, din Orăștie, fiind cuprins cu alte lucrări, își face de vînzare:

Casa Nr. 30 din Strada Romo-șelului, împreună cu prăvălia mixtă aflătoare în ea; — apoi

1 moară mică de mână pentru măcinat sare, rîșniță;

1 moară de fîină cu piatră de 30 toli, pentru mănare cu motor;

1 mașină mică de îmblătis sis-tem cu dinți, de minat cu motor, — apoi

1 trier, 1 sfărîmător de cucuruz, 1 pompă pentru edificatori.

Toate cu prețuri favorabile.

(624) 1-4

Măestru curelar,

pregătind hamuri, dela cele mai simple pînă la cele mai de lux, a-poi șele de piele, șezuturi de trăsuri și tot ce să ține de măestria asta, — recomandăm pro-prietarilor de trăsuri din loc și jur. E măestru solid, lucrează bine și frumos!

Primește și tot felul de repa-raturi de hamuri, șauze, șezuturi de trăsuri și altele.

Adresați-vă la: Ioan Comă. măestru curelar în Orăștie, în piață. lângă prăvălia dlui Ion Lazăroiu.

Stîngini de vîndut,

crepați și necrepați, de stejari! — Prețul în pădure: cei crepați 18 cor., și cei necrepați 16 cor., stîngini (4 metri cubici). Fiind drumul foarte bun, să recomandă cu deosebire celor din apropiere, transportîndu-i cu carăle proprii; de altcun și gara să afle în hotarul comunei „Mikeszásza“.

Petru Nemeșiu, inv. Csicsóholdvilág,
u. p. Mikeszásza.
(Alsófehér megye)

(619) 2—3

Sfat și ajutor!

Celor ce suferă de ardere de stomac, pedeci de mistuire, infundare, și de boalele legate de acestea, le aduc lecuri

PICĂTURILE de stomac a lui BRÁDY
nainte

Picăturile „Mariazell“.
Să afle în apotece. 6 sticle 1.60, cor., încă 90 fil., 6 sticle cor. 5.80; 3 sticle mari cor. 5.30. Banii trimiși înainte ori cu ramburs.

Apoteca C. Brády
la „Regele Ungar“,

Wien

I. Fleischmarkt 2, Depot. 5-

Fiți atenți la marca de scutire care reprezintă pe Sfta Maria dela Mariazell, pe pachetarea roșie și subscrierea ca pe chipul de alături. Imitațiile să se respingă.
(503) 10—25.

Orologiu cu lanț

cu numai 2 cor. 50 fil.

Cumpărînd cantitate mare de oroloage, trimit: 1 orologiu de precizie Anker, foarte fin, aurit, cu lanț cu tot, pentru 2 cor. 50 fil., două cu 4 cor. 60 fil., patru cu 9 cor. și garanță în scris pe 3 ani. Expediție cu rambursă: Cassa de export

P. LUST, Krakau U/5
De nu place, dau banii napoi.
(625) 1—1

Concurs.

Pentru edificarea școlii gr.-cat. din Velcheriu (Mező Velkér) propopiatul Pogăceleii, se scrie concurs de licitație minuență, ce se va ține în 16 Iulie a. c. st. nou' la 10 ore înainte de amiază.

Doritorii concurenți sunt datori a depune 10% cu vadiu înainte de începerea licitației minuențe, dela suma ofertului lor, în bani gata ori în hirtii de valoare austro-ungare.

Senatul școlastic și rezervă dreptul de a alege dintre întreprinzători pe acela, — care ar prezenta garanție mai mare și s'ar vedea mai capace fără de a lua în considerație pe cel mai ieftin licitant, ori se va alia cu un întreprinzător de încredere, care va da senatului școlastic garanța cerută.

Planul, preliminarul, contractul, și condițiile de licitare, se pot vedea în cancelaria parochială din Velcheriu înainte de licitare în ori ce timp.

Velcheriu 24 Iunie 1912.

Oficiul parochial gr.-cat. al Velcheriului.
(621) 2—3

Mărgăritarul dintre toate cafele de cereale — este Cafeaua de secară Perlă alui FRANCK.

Fiecare înghițitură din ceașcă adeverește superioritatea acestei calități foarte fine!

La fiecare cafea de cereale se cuvine însă o mică porție de Veritabil „FRANCK“: Aduș la cafea,

pentru a produce un gust complet, o culoare frumoasă și poftitoare. — Ambele sorturi să găsească de vînzare în fiecare magazin cu coloniale.

(614) 2—10

ORĂȘTIE Szászváros **C. RECH** ORĂȘTIE Szászváros

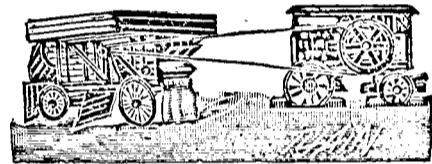
— Mare magazin de motoare. —

Mașini agricole și industriale!

Model 1912, cu cea mai nouă perfecție ce nici nu există încă la nici o altă fabricație. Singure mașinile mele sunt provăzute cu noile perfecțiuni și ultima creație tehnică, ca dovezi asupra căror sosesc zilnic nenumărate scrisori de mulțumiri.

Rate convenabile.

Mașini pentru sîmănat.
Mașini pentru secerat.
Mașini pentru cosit fln.
Mașini pentru greblat fln.
etc.

Mașini de îmblătit.
Mașini de cusut.
Mașini de spălat.
Mașini de tors.
etc.

Prețuri ieftine.

Motoare de bonzin cu garanță și preț redus. (602) 3—3

2 Cai putere 1180 coroane.	8 Cai putere 3780 coroane.
4 Cai putere 1980 „	10 Cai putere 4580 „
6 Cai putere 2880 „	12 Cai putere 5180 „

P. T.

Subscribul viu și pe această cale a recomanda on. public salonul meu de frizat, ras și tuns, întemeiat în 1868 (str. Între tîrguri, Nr. 6, l. magistratul orășenesc) și în timpul din urmă rezidit și instalat cu aparate de desinfeciere parisiene, utensilii antiseptice de clasa I-ă, și cu toate aparatele prețioase în timpul de față. Promit serviciu prompt și silindu-mă după putință a îndestuli până și pretenziunile cele mai exagerate. Salonul va fi provăzut cu totfelul de articole de spacialitate clasa I-a, precum: cremă de ras, prav de săpun, etc. etc. Și pentru a feri mușterii mei de

diferite morburi de piele ce s'ar propaga prin întrebuintarea a unui piepten, perie și burete pentru toți, am instalat oglinzi cu mai multe pulpitudini numerizate, așa că fieștecare mușteriu va avea gratis într'un pulpit (lădiță) piepten, perie de frizat, cremă și un burete de gumii antiseptic. — În urma acestor adoptări împreunate cu mari cheltueli, ce mi-le-am cruțat numai spre a arangia Salonul în stil american și spre a îndestuli mușterii mei, și în speranța că on. public și în deosebi cel român, mă va învrednici de spriginul binevoitor, semnez cu toată stima.

teriu va avea gratis într'un pulpit (lădiță) piepten, perie de frizat, cremă și un burete de gumii antiseptic. — În urma acestor adoptări împreunate cu mari cheltueli, ce mi-le-am cruțat numai spre a arangia Salonul în stil american și spre a îndestuli mușterii mei, și în speranța că on. public și în deosebi cel român, mă va învrednici de spriginul binevoitor, semnez cu toată stima.

IOAN ANDRESCU,

friseur și Perückquer în Orăștie.

(622) 1—10

== Serviciu prompt și conștientios. ==

Prima fabrică transilvană

ces. și reg. privilegiată

de casse de fier și oțel,

și

lăcătușerie de artă și construcție, instalată cu putere electrică.

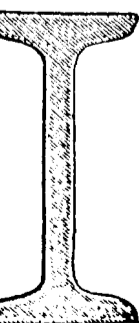
E. PURECE

Sibiu — Nagyszeben.

Strada Faurului 19 (Schmidgasse)

(617) 2—20

== Catalog de preț gratis și franco. ==

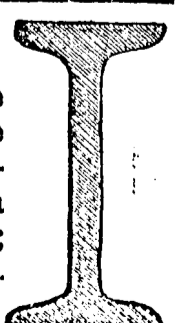

PENTRU ZIDIRI:

Traverse; legături de fier; cement de Beoxin, Portland și Roman; trestie de stucatură și țesătură de Bacula; împletituri de sîrmă: hirtie gudronată (pentru coperit) și plăci de izolare; (640) tînieșea neagră și țineuită. 13—20.

Să găsească la firma:

CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.

Comis. Caut loc într-o prăvălie românească mixtă. — Vorbesc limba română și maghiară.
(608) 3-3 **Vasile Chita** comis.
Sărăfalva (Terontál m.)

Cele mai bune călcăie de gumii sunt călcăiele:

(588) 7-0

Picăturile de stomac alui BRADY

naște: Pi-ătarile Maria Zell, mdt mult ca de 30 ani așa s'au valorat că nu pot lipsi din nici o casă. Efect neajuns la conturbări de mistuire, la arderi de stomac, infundare, zgircinri de cap și rinză, ameteți, nesomn, colică, anemie etc.

Să capătă în toate apotecele. 0 sticlă mare cor. 1.60 mică 90 fl.; 6 sticle mici 5 cor. 80 fl. 3 mari 5.30. Primind banii, să timit franco, prin:

Apoteca K. BRADY
la „Reg. Ung.” în Viena, I.
Fleischmarkt, 2. Depot 5

Atenți la marcă care e: St. Fecioara de Maria-Zell; pachetare roză și subscrierea de pe chipul de alături.
(503) II. 9-25.

Garduri, tare ieftine!

Producele indigenă!
Fără păreche potrivii!

(518) Ușor de manual! 14-20
Numărate scrisor de mulțumită adevărate că

Teșetura de drot „HUNGARIA”
e neîntrecută, distinsă!
Să face din drot răsucit. Prețu pe metrul pătrat 30 fileri și mai mult
Să comandă numai la fabricantul
Alexandru Haidecker,
fabrică de sunii de drot și de garduri de drot în
Budapesta, VIII., Ūllői-ut 48/85
Serviciu repede, favorabil și punctuos.
— Catalog ilustrat, gratis și franco!

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mâna întie, — îmi face cu puțință a pune în vânzare

Vinuri bune, curate, exclusiv din Ardeal, — p lîngă prețurile cel mai ieftine!

o probă cînd ai la a un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.
Prețurile: dela 56 fileri în sus. Felurite soiuri curate.
(571) 9-50 **HANS STEPHANI**
hotelier, Orăștie (Szászváros).

ANUNȚ. Am onoare a aduce la cunoștință onor. public din Orăștie și jur, că în atelierul meu să află gata

ghete de vară
pentru băieți dela 2 ani în sus, precum și **Sandale** pentru domni. — Lucru de mână, trainic, bun!
Prețuri moderate!

Ioan Vărmăgean,
m. pantofar în Orăștie.
(609) 3-3

Legături de vătămătură
cunt cele c. reg. alui Keleti patentate.
Legători de pintece pentru bărbați și femei contra ori căror morburii din ios și contra foalelui atîrnător.
(233) 27-52
Gummi ciorap pentru vire umfiate.

Picioare și mini măestrite pe sama putaiți (tălași).
Îndreptătoare de trup pentru umblat și spriginit.
Corsete artificiale și spriginitoare.
Ținătoare oblu pentru cei crescuți strîmb precum și ori-ce articli de lipsa la
Îngrijirea de bolnavi, pregătește după cele mai moderne principii cu prețuri favorabile de fabrică:
I. Keleti, fabrică c. reg. patent ptr. legături de vătămătură și îndreptoare de trup.
Budapesta, IV. Koronaherez. n. 17. vidi
— Trimit catalog cu 3000 figuri, gratis! —
Fondată în 1878. Telefon 13-76.

Fărină, — Tărițe

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,
Abrahâm Mar
(572) 9- Orăștie (Szászváros)

Greșală colosală

comite acela care nu a procurat, și la suferințele sale de reumă și podagră, la împunsături și junghiuri prin spate și prin oase, folosește în loc de (556) 9-10

Reparatorul Kriegner
ceva imitații. Recomandăm grabnic celor ce sufer de reumă sau alte morburii provenite din curent, să folosească imediat
Reparator-ul lui Kriegner, care să prepară numai în
Apoteca KRIEGNER, Budapesta, Kálvin-tér,
și de aci e a să cere. 1 sticlă mică 1 cor.; sticlă mare 2 cor. Prin postă 5 sticle mici să trimit franco pentru 5 cor., ori 3 mari pentru 6 cor.
E leac mai bun ca toate spiriturile sărate. După o singură frecare alină și stînge durerea.

Un preot dela sate vădăv fără copii caută de
bucătăreasă
pe timp mai îndelungat o femeie țărăncă, necăsătorită, sau văduvă, fără copii. — Să cere femeie sub 40 ani, cu purtare cinstită și să știe fierbe. — Adresa la administrația foii „Libertatea”.
(607) 3-3

Mașinile vestitelor firme:

Glayton Shuttleworth & Hoffer Schrantz

1. Plugul de fer „Sack”, renumit!
2. Grapă de fer diagonală și pentru mușchiu (pentru curățirea țelnilor de mușchi)
3. Mașină de săpat „Planet iunior” foarte practică și cu bun numel
4. Greblă de fin „Hollingsworth”, spornică la lucru și ușor de manual.
5. Mașină de sfărîmat cucuruz! Să află cu vînturătoare și fără vînturătoare.

Depozit și reprezentanță la: **Carol F. Jickeli.**
în **ALBA-IULIA** (Gyulafehervár) și **SIBIU**
Cereți catalog și oferte de prețuri!

Editor și redactor responsabil: Pompiliu Albu.

Capital social Coroane 1,200.000.
Telefon Nr. 188. Postsparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare”
societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.
este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.
Prezidentul direcțiunii PARTENIU COSMA, directorul-executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare”
face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. — Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.
Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile. — Asigurările să pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbați de încredere al societății. — Prospekte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.
Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricînd în serviciul societății.
»BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE« dă informațiuni gratuite în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.
Cei interesați să se adreseze cu încredere la:
„Banca generală de asigurare”
Sibiu—Nagyszeben. — Edificiul „ALBINA”.

„Tipografia Nouă”, I. Moța, în Orăștie